

Riktlinjerna i hybridstrategin för hantering av covid-19-epidemin 2022

Målet för hybridstrategin 2022 är att stabilisera samhället så att det kan hållas så öppet som möjligt, att stödja åtgärderna och återuppbyggnaden efter pandemin och att samhället på ett ändamålsenligt sätt förbereder sig för att pandemin fortsätter. Vaccinationer, ökad användning av självtester och information till allmänheten ska bidra till att människor på eget initiativ försöker förhindra smittspridning. I beslutsfattandet beaktas fortfarande principen om prioritering av barnets bästa. Om epidemiläget snabbt försämras igen måste man kunna reagera på det genom att vidta lämpliga åtgärder.

Översikt

I och med att vaccinationstäckningen ökar är de som löper risk för att drabbas av en allvarlig sjukdomsform allt bättre skyddade. På grund av det effektivare skyddet och nya virusvarianter måste man kontinuerligt utvärdera den epidemiologiska verkningsfullheten, proportionaliteten och nödvändigheten i fråga om de åtgärder och metoder som används, med beaktande av tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna.

De mest betydande hälsoriskerna gäller den ständigt minskande ovaccinerade delen av befolkningen och människor som av en eller annan orsak inte har ett tillräckligt skydd mot sjukdomen. Syftet med lagen om smittsamma sjukdomar är att på ett proportionerligt och verkningsfullt sätt rikta de åtgärder som är nödvändiga för att bekämpa epidemin och därtill förbereda sig på konsekvenserna av eventuella nya virusvarianter så att samhällets kritiska funktioner inte ska hotas.

I fortsättningen går epidemibekämpningen i första hand ut på att människor på eget initiativ agerar på ett hälsosäkert sätt, och på förebyggande av allvarliga följder av smittspridning genom vaccinationer. Temporära bestämmelser, till exempel om nationell tillämpning av EU:s covidintyg, införs endast till nödvändiga och avgränsade delar. En hög vaccinationstäckning, ökad användning av självtester och tydlig information till allmänheten om läget och åtgärderna i olika regioner är avgörande med tanke på en hälsosäker coronavardag. Genom handlingsplanen för hybridstrategin stöds de behöriga myndigheterna i bekämpningen av smittsamma sjukdomar i lokala och regionala specialsituationer i enlighet med gällande lagstiftning. **Eventuella restriktioner ska vara så avgränsade som möjligt när det gäller deras mål, innehåll, varaktighet och omfattning, och de ska riktas så att olika branscher behandlas så jämnt som möjligt i förhållande till risken för ett svårhanterligt epidemiläge och allvarliga följder.**

Under den aldrig tidigare skådade epidemivågen som tog fart på grund av den mycket smittsamma omikronvarianten och på grund av belastningen på sjukhusvården vid årsskiftet 2021–2022 infördes betydande åtgärder för att bromsa epidemin (den nationella nödbromsmekanismen, som bereddes över förvaltningsgränserna) och återinfördes omfattande åtgärder för att bekämpa epidemin. Avsikten är att avstå från omfattande åtgärder så att eventuella smittkluster, särskilt i exponeringssituationer där det finns personer som hör till en riskgrupp, snabbt, riktat och effektivt begränsas av de lokala myndigheterna genom de grundläggande befogenheterna i lagen om smittsamma sjukdomar, och på så sätt skyddas särskilt utsatta personer.

Uppföljning, prognostisering och beredskap i fråga om lägesbilden

Det kontinuerliga utarbetandet av lägesbilden grundar sig på både ett nationellt och ett internationellt kunskapsunderlag. För att hålla samhället så öppet som möjligt krävs det kontinuerliga och tillräckligt säkra uppgifter om vaccinationstäckningen och vaccinationsskyddet samt om hur betydande och sannolika hot mot liv och hälsa sjukdomen utgör för riskgrupperna. Denna bedömning, som kontinuerligt preciseras tack vare de erfarenheter och forskningsrön som samlas in, har en direkt inverkan på vilka metoder för bekämpning av epidemin som används vid en viss tidpunkt och hur proportionaliteten, den totala nyttan och nackdelarna hos metoderna kontinuerligt följs upp och värderas.

Vid utarbetandet och prognostiseringen i fråga om lägesbilden används den mest aktuella internationella informationen om utvecklingen av pandemisituationen. I och med att pandemin fortsätter måste man vara beredd på att det uppstår en ny virusvariant som är kapabel att ta sig förbi vaccinationsskyddet och ge upphov till att epidemiläget återigen försämras på ett betydande sätt även i Finland. **Om epidemiläget snabbt försämras igen måste man kunna reagera på det genom att vidta lämpliga åtgärder.**

I indikatorerna och lägesbedömningen av det riksomfattande och regionala epidemiologiska läget betonas delområden och aktörer med hjälp av vilka man kan förutse risken för att epidemin tar fart igen samt följa allvarliga former av coronavirusinfektioner och hur vaccinationsprogrammet framskrider. Det väsentliga är att följa hur bestående den minskning av antalet allvarligt sjuka och den minskning av dödligheten som eftersträvas med vaccinationsprogrammet blir. **Strategin för testning och spårning uppdateras i enlighet med kraven för det aktuella epidemiläget.**

Prioriteringar i den regionala verksamheten

På regional och lokal nivå är det av största vikt att säkerställa en flexibel och tillgänglig vaccination av befolkningen i enlighet med principerna i vaccinationsprogrammet så att ett så omfattande skydd som möjligt mot allvarliga sjukdomsformer kan säkerställas. Dessutom är det viktigt att på regional och lokal nivå främja ett hälsosäkert beteende i vardagen och sörja för att information om epidemiläget och de aktuella bekämpningsåtgärderna förmedlas till befolkningen i området.

Lägesanalyser och konsekvensbedömningar av åtgärderna stöder både tillgodoseendet av individens rättigheter och återhämtningen inom näringslivet och den samhälleliga aktiviteten i regionen.

Införandet av rekommendationer och restriktioner förutsätter en övergripande bedömning där besluten övervägs med avseende på deras epidemiologiska, sociala och ekonomiska effekter och i förhållande till de grundläggande fri- och rättigheterna. Befolkningens immunitet mot coronavirusinfektioner är betydligt bättre än i den inledande fasen av epidemin. Då är tungt vägande och långvariga åtgärder som på ett föregripande och omfattande sätt berör individer, hela befolkningen eller vissa samhällsfunktioner inte längre på samma sätt som tidigare motiverade ur epidemiologisk och medicinsk synvinkel i förhållande till det uttalade syftet, och de är inte heller då juridiskt nödvändiga och proportionerliga.

Tyngdpunkten för det rättsliga kravet på skydd ligger på att tillgodose rättigheterna hos människor i en svag ställning, och på befolkningsnivå att säkerställa vaccinationsskyddet. **Det viktigaste är att säkerställa tillgången till vård och service på lika villkor. Detta förutsätter tillräckligt säkra**

uppgifter om vaccinationstäckningen och vaccinationsskyddet, nivån på bekämpningen av smittspridningen och läget i fråga om tillgodoseendet av sådana social- och hälsovårdstjänster som möter befolkningens behov. När epidemiläget i ett område har stabiliserats motsvarar de befogenheter som används de åtgärder som vidtas i normala fall för att bekämpa smittsamma sjukdomar och enbart en effektivisering av nödvändiga bekämpningsåtgärder i fråga om lokala och särskilda situationer och objekt.

När det gäller de åtgärder som vidtas i syfte att genomföra riktlinjerna i strategin bör särskild vikt fästas vid barns ställning och principen om prioritering av barnets bästa, så att de åtgärder som vidtas för att förhindra smitta har så liten negativ inverkan på barnen som möjligt. I konsekvensbedömningen är det skäl att också beakta de mer omfattande konsekvenser för välfärden som metoderna för att bekämpa coronavirussjukdom och epidemin kan få först på längre sikt.

Hälsosäkerhetsåtgärder vid gränserna

Hälsosäkerhetsåtgärderna vid gränserna bestäms i enlighet med lagen om smittsamma sjukdomar. De temporära paragraferna är för närvarande i kraft till och med den 30 juni 2022. Den inre gränskontrollen har slopats, och utan betydande hot mot hälsosäkerheten vid gränserna finns det inga epidemiologiska eller juridiska grunder för att återinföra den. I fråga om de yttre gränserna följer Finland EU:s gemensamma linje om villkor för inresa.